

Το άψυχο γαλάζιο

Δημήτρης Μητρόπουλος

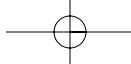
Στα σαράντα χιλιάδες πόδια η άτρακτος δε σε προφυλάσσει από το κρύο. Με τον έναν ή τον άλλο τρόπο, η παγωνιά περνάει μέσα στην καμπίνα του αεροπλάνου. Ο αέρας που βγαίνει από τις γρίλιες του εξαερισμού έχει κάτι από το φρέον των κλιματιστικών. Το γυαλί στο φινιστρίνι, έστω κι αν το τζάμι είναι διπλό, είναι σαν κατεψυγμένο, ένα υλικό επαφής με τους μείον πενήντα βαθμούς της ατμόσφαιρας απέξω. Άψυχο γαλάζιο, και σταματημένο.

Λίγο σαν τους επιβάτες, τώρα που τελείωσε οριστικά το γεύμα και οι αεροσυνοδοί μάζεψαν τα σταφύλια και το πορτ. Τέσσερις ώρες ταξίδι από τη Φρανκφούρτη. Άλλες τέσσερις μέχρι τη Βοστώνη. «Τώρα βρισκόμαστε στον ωκεανό», ο καταληκτικός στίχος από τον «Ατλαντικό» του Νίκου Εγγονόπουλου. Τα πεζά γράμματα και η αραιή τυπογραφία υποβάλλουν τον τόνο φωνής.

Τη δεκαετία του '80 ο Εγγονόπουλος ήταν ο αγαπημένος μου ποιητής. Είχα και τους δίσκους με τον ίδιο να απαγγέλλει, μ' εκείνη την ιδιότυπη στεντόρεια φωνή, τα ποιήματά του. Έφερνα ξανά στο μυαλό μου εκείνη την κουβέντα που είχε πει σε κάποιον που συνάντησε, νομίζω τον τεχνοκριτικό Μάνο Στεφανίδη, ο οποίος είχε καταγράψει τη διήγηση στο περιοδικό Αντί, όταν εκείνος του είπε: «Έρχομαι από το κέντρο...» «Το κέντρο ως προς τι;» είχε ρωτήσει ο Εγγονόπουλος.

Τότε η αποστροφή του Εγγονόπουλου μου είχε φανεί μια φαρμακερή μηχητή για τον επαρχιωτισμό της Αθήνας. Μιας Αθήνας πιο αργής, πιο άδειας, πιο ελληνοπρεπούς και πολύ λιγότερο καώδους, μιας μητρόπολης της οδυνηρής φοιτητικής μου πλήξης, για να παραφράσω τον Ελιάρ του «Capitale de la douleur», που μου φαίνεται σταματημένη στο χρόνο. Τώρα είμαι πολύ λιγότερο σίγουρος. Ίσως γιατί γίνομαι σαράντα χρόνων και η ηλικία σε κάνει να έχεις πολύ λιγότερες βεβαιότητες.

Εντάξει. Είμαι σαράντα χρόνων. Δηλαδή τα κλείνω στις 2 Ιουλίου. Έχω επίσης πέντε χρόνια να πάω στην Αμερική. Μισή δεκαετία. Κάποτε πήγαινα πέντε φορές το χρόνο. Πριν περάσω εκεί ένα χρόνο. Η κόρη μου είναι σχεδόν τεσσάρων ετών. Δεν έφαγε. Έβλεπε ντιβιντί στο

λάπτοπ της μητέρας και συζύγου μου. Φορούσε ακουστικά, τα είχα πάρει εγώ το πρωί για να μην ενοχλεί τους άλλους επιβάτες.

Το νήπιο με το λάπτοπ και τα ακουστικά είναι σαν υπερφυσικός μπίζνεσμαν σε μια ταινία φαντασίας. Τώρα κοιμάται. Νηστική. Όπως και η γυναίκα μου. Ενώ εγώ έχω καιρό να παρατηρήσω την παγωνιά στο αεροπλάνο πάνω από τον Ατλαντικό. Να σκεφτώ. Και να θυμηθώ ποιήματα. Μια συντομογραφία συνεννόησης με τον εαυτό σου. Ή μια μορφή διανοητικού ναρκισσισμού. Ή μια ανάμνηση περασμένων πραγμάτων. Γιατί η Ελλάδα των ποιητών δεν υφίσταται ή μάλλον δεν τους ανήκει πια. Η προηγούμενη εικοσαετία είναι μια απέραντη επιχωμάτωση.

Άλλη συντομογραφία: θυμάμαι τον ελληνοαμερικανό, τρίτης γενιάς, φίλο μου Δάμωνα Πλουμή. Γέννημα θρέμμα της Νέας Υόρκης, σπουδασμένος, ένα ιστορικό ατύχημα, στο Ίτον και το Κέμπριτζ, ήρθε στην Ελλάδα γύρω στο 1990 κι έμεινε να σπουδάσει θεολογία.

Η ζωή είναι λίγο σαν τοπίο από τα σαράντα χιλιάδες πόδια. Διακρίνονται οι γραμμές και τα χρώματα, αλλά ξαφνικά, από ψηλά, δε σε πολυενδιαφέρουν οι λεπτομέρειες. Εκεί είναι η γη, αλλού κατοικημένη, αλλού βουνά, όπου δεν πατάει πόδι, και άγονα οροπέδια, αλλού θάλασσα, στιλπνό μπλε, μα βάθος ανεξερεύνητο.

Οραματιζόταν μια Ελληνίδα σαν εκείνες που συναντάμε στα δημοτικά τραγούδια με στόχο να την παντρευτεί. Κατέληξε τραγουδιστής όπερας. Επανήλθε, μοιραία, στην Εσπερία και παντρεύτηκε μια γοητευτική δανέζα αρχαιολόγο. Ήθελε όμως πάντα να μεγαλώσει τα παιδιά του στην Ελλάδα. Κάποια στιγμή, γύρω στο 1999, επέστρεψε ένα μήνα στην Αθήνα για να παίξει σε μια παράσταση στη Λυρική. Έμεινε σε ένα ξενοδοχείο στη Φιλελλήνων. Μόνος αργά το βράδυ στο δωμάτιο έβλεπε τηλεόραση. Μετά από ένα μήνα ριάλιτι, αποφάσισε ότι η Ελλάδα δεν ήταν το κατάλληλο μέρος για την οικογένειά του. Το όνειρο μιας μετεγκατάστασης στην Αττική του Κατσίμπαλη μετουσιώθηκε σε διαμονή στη γερμανική Βαϊμάρη. Ουδέν μονιμότερον του προσωρινού. Η Αμερική μου θυμίζει τον

Δάμωνα γιατί ήταν ο οικοδεσπότης μου την πρώτη φορά που πέρασα τον Ατλαντικό. Αλλά αυτή είναι μια άλλη ιστορία που την έχω γράψει.

Σκέφτομαι να κάνω απολογισμό, αλλά το βαριέμαι. Η ζωή είναι λίγο σαν τοπίο από τα σαράντα χιλιάδες πόδια. Διακρίνονται οι γραμμές και τα χρώματα, αλλά ξαφνικά, από ψηλά, δε σε πολυενδιαφέρουν οι λεπτομέρειες. Εκεί είναι η γη, αλλού κατοικημένη, αλλού βουνά, όπου δεν πατάει πόδι, και άγονα οροπέδια, αλλού θάλασσα, στιλπνό μπλε, μα βάθος ανεξερεύνητο. Η κινούμενη αεροφωτογραφία είναι εκεί. Τη χαζεύεις, αλλά δε σε ενδιαφέρει. Είναι κάτι που περνάει. Επιπλέον «τώρα βρισκόμαστε στον ωκεανό».

Τελευταία προσπάθεια. Η μεταφορά του ταξιδιού από το «Dry Salvages» του Τ. Σ. Έλιοτ. Οι επιβάτες του βαγονιού που τσιμπάνε φρούτα, διαβάζουν περιοδικά ή ανοίγουν την αλληλογραφία τους μόλις το τρένο ξεκινήσει. Οι επιβάτες που μεταξύ αποβάθρας, αναχώρησης

